

Jaarstukken Prolander 2025

Prolander

Januari 2026

Dit is een uitgave van de gemeenschappelijke regeling Prolander

Foto omslag:

Voorkant: ZWK, project Marumerlage

Achterkant: Ruiten Aa

Prolander

Werkt aan het landschap van Drenthe en Groningen

Jaarstukken Prolander 2025

Jaarverslag en jaarrekening over het boekjaar 2025

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken 2025 van de bedrijfsvoeringsorganisatie Prolander. Met deze jaarstukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het Bestuur verantwoording af over de besteding van de middelen en de in 2025 behaalde resultaten. Daarmee geven wij inzicht in wat Prolander het afgelopen jaar heeft gerealiseerd en welke kosten daarmee gemoeid waren.

Al tien jaar werkt Prolander, in opdracht van de provincies Drenthe en Groningen, aan de ontwikkeling van het landelijk gebied. Daarbij richten wij ons op de realisatie van het Natuurnetwerk Nederland (NNN), waar mogelijk in samenhang met maatregelen uit de Kaderrichtlijn Water (KRW), landbouwstructuurverbetering en recreatiemogelijkheden. In 2025 is uitvoering gegeven aan de Provinciale Prestatieovereenkomsten. Grote delen van het NNN zijn inmiddels ingericht en diverse gebiedsprocessen zijn opgestart of verder gebracht. In Drenthe en Groningen werd op meerdere plekken zichtbaar waar we jarenlang aan hebben gewerkt. Dat doen we samen met bewoners, agrariërs, ondernemers en terreinbeheerders. Ook in 2025 hebben we sterk ingezet op het versterken van deze relaties.

Beleidskeuzes van het Rijk en de provincies hebben invloed gehad op de voortgang van onze werkzaamheden. In 2024 besloot het Rijk het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) niet voort te zetten, waarbij ook de bijbehorende middelen zijn geschrapt. De onzekerheid die sinds de publicatie van het NPLG in 2022 is ontstaan, houdt daarmee aan en werkt door in de uitvoering van lopende projecten. Onduidelijkheid over toekomstig beleid maakt de samenwerking met grondeigenaren in sommige gevallen complex, wat kan leiden tot vertraging in de inrichting. Prolander ondersteunt de provincies Drenthe en Groningen bij het vormen van het provinciaal beleid en zal ook in de uitvoering vanzelfsprekend een belangrijke rol blijven vervullen.

De toenemende omvang en complexiteit van de opgaven vragen om het borgen van continuïteit en stabiliteit binnen onze organisatie. We hebben het afgelopen jaar stappen gezet om onze basis nog beter op orde te krijgen en daar blijven we in investeren. Zo hebben we het afgelopen jaar voorbereidingen getroffen voor de implementatie van een nieuw financieel systeem (Microsoft Dynamics Finance & Operations). We verwachten dat hiermee bijgedragen wordt aan een verdere professionalisering van onze (financiële) processen. Ook hebben we, mede in opdracht van beide provincies, aandacht voor projectbeheersing in brede zin, waaronder risico- en procesmanagement.

Op basis van een evaluatie zijn in het afgelopen jaar nieuwe afspraken gemaakt met de provincies Drenthe en Groningen over de dienstverlening. Voor de periode 2025–2029 zijn dienstverleningsovereenkomsten vastgesteld voor onder meer ICT, facilitaire dienstverlening, personeel en organisatie, KCC, inkoop en aanbesteding, juridische ondersteuning, advisering en control en toezicht. Met deze afspraken verwachten wij de dienstverlening structureel op orde te hebben.

In 2025 zijn bovendien de eerste stappen gezet om AI bewust en verantwoord in te zetten binnen de organisatie. Tijdens een Prolanderdag stond dit thema centraal en hebben medewerkers zelf kunnen experimenteren met toepassingen van AI. Wij verwachten dat dit op termijn zal bijdragen aan efficiëntere werkprocessen, betere informatievoorziening en ondersteuning van de inhoudelijke kwaliteit van ons werk. Met deze stappen blijft Prolander zich verder ontwikkelen en legt hiermee een stevig fundament voor de uitvoering van de opgaven in de komende jaren.

Het boekjaar 2025 wordt afgesloten met een negatief resultaat van circa € 76.900. De algemene reserve blijft de komende jaren een belangrijke buffer om eventuele financiële risico's op te vangen, bijvoorbeeld als gevolg van wijzigingen in wet- en regelgeving.

Op basis van de resultaten en de ingezette ontwikkelingen zien wij de toekomst met vertrouwen tegemoet.

Evelien van Everdingen
Directeur Prolander

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
 Jaarverslag	
1. Programmaverantwoording	11
1.1 Wat hebben we gedaan en bereikt?	11
1.1.1 Extern: het werk in de projecten	12
1.1.2 Intern: doelen en resultaten van de organisatie Prolander	16
1.1.3 Intern: bedrijfsvoering	20
1.2 Ondersteuning door de deelnemende provincies	22
1.3 Wat heeft het gekost en wat waren de baten?	23
1.3.1. Voorstel resultaatbestemming 2025	23
2. Paragrafen	24
2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	24
2.1.1 Kaders weerstandvermogen	24
2.1.2 Inventarisatie van de risico's	24
2.1.3 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit	27
2.1.4 Beschikbare weerstandscapaciteit	27
2.1.5 Financiële kengetallen	28
2.2 Financiering	29
2.2.1 Kasgeldlimiet	29
2.2.2 Geldleningen	29
2.2.3 Omslagrente	29
2.2.4 Renterisiconorm	30
2.3 Toelichting rechtmatigheidsverantwoording	30
2.4 Wet Open Overheid	31

Jaarrekening

3. Waarderingsgrondslagen	35
3.1 Grondslagen voor waardering	35
3.2 Grondslagen voor resultaatbepaling	36
3.3 Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording	37
4. Overzicht van baten en lasten	38
4.1 Overzicht van baten en lasten over de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025	38
4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	39
4.2.1 Personele kosten	39
4.2.2 Materiële kosten	40
4.2.3 Bijdragen	41
4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten	43
5. Balans	44
5.1 Balans per 31 december 2025	44
5.2 Toelichting balans per 31 december 2025	45
5.2.1 Vaste activa	45
5.2.2 Vlottende activa	46
5.2.3 Vaste passiva	47
5.2.4 Vlottende passiva	48
5.3 EMU-saldo	49
5.4 Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen	50
5.5 Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen	51
5.6 Rechtmatigheidsverantwoording	51

6. Wet normering topfunctionarissen	52
7. Gebeurtenissen na balansdatum	54
8. Controleverklaring van de accountant	55

Bijlagen

Bijlage 1 – Wijzigingen op de begroting 2025	58
Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht van de activa	60
Bijlage 3 – Gedetailleerd overzicht overhead	61
Bijlage 4 – Taakveldenoverzicht	62
Bijlage 5 – Lijst met afkortingen	63

Jaarverslag

1. Programmaverantwoording

Prolander is dé uitvoeringsorganisatie voor het landelijk gebied van de provincies Drenthe en Groningen. Wij vertalen provinciaal beleid naar concrete plannen; van het ontwerp tot regie op het proces en de uitvoering. Uiteindelijk zorgen we ervoor dat de schop de grond in gaat. Wij werken integraal aan de inrichting van een mooi, waardevol en toekomstbestendig landelijk gebied waar alle generaties kunnen wonen, werken en recreëren.

De begroting 2025 is op 15 juli 2024 vastgesteld. In totaal is de begroting 2025 in de loop van 2025 acht keer gewijzigd. Dat lijkt veel, maar voor Prolander als Gemeenschappelijke Regeling wordt de begroting ver voorafgaand aan het begrotingsjaar opgesteld (t2). Hierdoor zijn wijzigingen op een lopende begroting vrijwel onvermijdelijk. De begrotingswijzigingen in 2025 betroffen onder meer wijzigingen in de formatie en de aanvullende opdrachten van de provinciale opdrachtgevers aan Prolander.

1.1 Wat hebben we gedaan en bereikt?

De verantwoording over onze opdracht van de beide provincies vindt plaats via de provinciale beleidsprogramma's, respectievelijk Natuurlijk Platteland (Drenthe) en Landelijk Gebied (Groningen). In dit jaarverslag geven wij in de volgende paragraaf op hoofdlijnen aan wat we het afgelopen jaar hebben bereikt in het kader van de provinciale prestatieovereenkomsten. In dit jaarverslag staat de verantwoording van de organisatie Prolander centraal.

1.1.1 Extern: het werk in de projecten

Projecten Drenthe

De vaststelling van de Prestatieovereenkomst 2025 beloofde: dit jaar gaat de schop de grond in! Dat hebben we ook waargemaakt. Op verschillende plekken in Drenthe werd buiten zichtbaar waar we binnen de muren van het provinciehuis en aan diverse overlegtafels met provincie, bewoners, agrariërs, terreinbeherende organisaties, gemeentes en waterschappen jarenlang aan hebben gewerkt. Tegelijkertijd werden de voorbereidingen getroffen om ook de komende jaren tot uitvoering over te kunnen gaan.

In de **Hunze** werd De Noordma afgerond en is de uitvoering Schaangedennen gestart. Ook kregen we opdracht om aan de slag te gaan met Wolfsbarge Semslinie, een project waarvoor de provincies Groningen en Drenthe gezamenlijk opdrachtgever zijn. In **Oude Diep**, Mantingerzand, is besloten de faunaduikers onder de Hoogeveenseweg in het door Prolander gemaakte inrichtingsplan alvast door de provincie te laten meenemen bij het groot onderhoud van de weg. Voor de overige werkzaamheden in Mantingerzand zijn de vergunningen rond en start de uitvoering in 2026. Met de oplevering van Geelbroek in 2025 voegden we 352 hectare NNN toe in de Drentsche Aa. De werkzaamheden bij de Grote Spelden en de zwemplas bij Zeegse werden afgerond. Iets verderop in de **Drentsche Aa** zijn we gestart met de uitvoering van Roodzanden.

Drentsche Aa,
project
Roodzanden

In **Zuidwest** werd de inrichting van de Havelterberg uitgesteld vanwege de ontplofbare oorlogsresten die daar zijn aangetroffen. We verwachten hier in 2026 aan de slag te gaan. Dat geldt ook voor twee andere gebieden in Zuidwest: na een lange voorbereiding lopen de vergunningprocedures voor Leggelderveld en Vledder Aa en is de start van werkzaamheden in 2026 gepland. In **Noordwest** staan we na een periode van voorbereiding op het punt om te starten met de uitvoering van de eerste fase van Peizerdiep. In **Zuid Oost**, ten slotte, werkten we aan de faunaduikers in Koelveen en in Oosteindsche Veen.

In 2026 kunnen we na een intensieve periode van voorbereiding starten met de aanleg van Buffer Zuid. Deze buffer met een oppervlakte van 220 hectare speelt een belangrijke rol bij de instandhouding van het hoogveengebied Bargerveen, maar draagt ook bij aan recreatie en de verbetering van de watervoorziening voor de omliggende landbouw.

In 2025 verliep de aan- en verkoop van gronden moeizaam. Dit kwam door de aanhoudende onzekerheid over de toekomst van het landelijk gebied. Hierdoor kan vertraging ontstaan in de start van de uitvoering van projecten. De onduidelijkheid heeft ook invloed op de gebiedsprocessen zelf. In deze processen werken we immers samen met belanghebbenden die behoefte hebben aan duidelijkheid voordat ze mee willen denken. Net als in eerdere jaren was er belangstelling voor realisatie en beheer van natuur op eigen grond via de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap. Ook is er via kavelruil veel gedaan om landbouwgrond beter in te richten.

Zuid Oost,
project
Oosteindsche
Veen

Projecten Groningen

Afgelopen jaar is in de verschillende gebieden vooral gewerkt aan het leggen van een stevige basis voor uitvoering. In West en Centraal bleef de voortgang op enkele plekken achter door vertraging in de grondverwerving, maar er zijn duidelijke signalen dat meerdere dossiers richting afronding gaan. Dit biedt perspectief om in 2026 daadwerkelijk te starten met de inrichting van gebieden.

In **West**, Dwarsdiep is het definitief ontwerp afgerond en is het bestek opgesteld, het gebied buiten de waterberging wordt in 2026 in uitvoering gebracht.

In **Centraal** zijn de projecten Wolfsbarge, Semslinie en Steen in de voorbereidende fase vergevorderd en Polder Oosterland–Lappenvoort wordt in 2027 in uitvoering genomen.

In **Oost** (Geeselberg, Ellersinghuizerveld 't Stobke), verlopen de voorbereidingen voorspoedig. Het adviesrapport Meten is Weten is opgeleverd en de voorbereiding voor het gebiedsproces is opgestart.

In de Medenertilsterpolder, **Groningen Noord**, heeft Prolander een bescheiden rol in een pilot en evaluatie om de weidevogels beter te beschermen met agrarisch natuurbeheer. We ondersteunen de ondernemers in het gebied, Groninger Landschap en het Waterschap bij onderwerpen als predatie en waterbeheer.

Binnen het **programma Bos en Hout** ligt de focus op de realisatie van nieuwe bosaanplant.

Het eerste deelgebied Muntendam is gegund en verdere uitvoering volgt. Ook zijn mooie stappen gezet met de **Landschapswerkplaats**, die met ontwerpen, veldwerk en samenwerking met initiatiefnemers de basis heeft gelegd voor uitvoering. Een bijzonder resultaat is de gunning van de aanleg van 35 Groene schoolpleinen, de subsidieregeling is afgerond en vaststelling en openstelling is voorzien in het 1^e kwartaal 2026.

Organisatorisch zijn belangrijke stappen gezet binnen de opgave **Toekomst Landelijk Gebied** (TLG), waarbij de contouren voor de uitvoering van initiatieven in onder andere Gorecht, Duurswold en Westerwolde verder zijn uitgewerkt. Daarnaast is een nieuwe samenwerking gestart binnen **Meegroeierende Kust**, waar Prolander samenwerkt bij de voorbereiding van de pijler ophoging van landbouwgronden.

Kortom: 2025 stond in het teken van voorbereiden, organiseren en versnellen. Met afgeronde ontwerpen en lopende aanbestedingen ligt er een solide basis om in 2026 de stap naar uitvoering te maken.

1.1.2 Intern: doelen en resultaten van de organisatie Prolander

Om de in paragraaf 1.1.1 beschreven resultaten te kunnen behalen, is het nodig dat de organisatie beschikt over middelen en faciliteiten om doeltreffend en efficiënt het primaire proces te ondersteunen. Hiervoor zijn in de begroting 2025 doelen geformuleerd met specifieke aandachtspunten. Hieronder staan per doel de aandachtspunten en de realisatie hiervan in 2025.

Doel 1: Goede opdrachtgever-opdrachtnemer relaties

Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025	Realisatie 2025
Constructieve en rolvaste overlegsituaties tussen opdrachtgever en opdrachtnemer op projectniveau, programma-niveau en directieniveau. We geven dit gezamenlijk vorm met veldbezoeken en workshops.	In de dagelijkse voortgang van de opgave en projecten die Prolander uitvoert is een constante overlegstructuur waarbij we vooruitkijken in de opgave en eventueel snel handelen in afwijkingen. Het gezamenlijke veldbezoek wat jaarlijks wordt georganiseerd was dit jaar op de grens tussen de beide provincies (Noordma). Opdrachtgevers, deelprogrammeers en projectleiders hebben de realisatie van het natuur en watergebied bekeken en daarbij ervaringen en samenwerking uitgewisseld.
Strategisch overleg met beide provincies met aandacht voor uitvoerbaar beleid. We besteden hierbij onder andere aandacht aan landbouw-perspectief, de grondportefeuille en aan duurzaamheid.	We voeren een 6wekelijks programma breed overleg met beide provincies waarin actuele en strategische onderwerpen geagendeerd worden.

Doel 2: De vitaliteit van het beschikbare personeel maximaliseren

Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025	Realisatie 2025
Adequate Arbozorg in samenwerking met onze nieuwe Arbodienstverlener.	De arbozorg binnen Prolander is goed ingericht. De wettelijke taken, zoals begeleiding bij verzuim en inzet van bedrijfsarts, zijn geborgd. De samenwerking met de nieuwe Arbodienstverlener verloopt goed.
Waarborgen realiseren voor voldoende veiligheid intern en extern.	Er is een Risico Inventarisatie & Evaluatie (RI&E) uitgevoerd. Op basis hiervan is een Plan van Aanpak opgesteld om de aandachtspunten in 2026 op te pakken.
Goed verzuimmanagement (norm is maximaal 5% ziekteverzuim).	Er is samen met de nieuwe Arbodienst extra ingezet op verzuimmanagement. Het ziekteverzuim bedroeg 6,98%. Het Arbojaarverslag geeft hier een verdere toelichting op.
Uitwerking en borging van Kadernota Arbo Prolander.	De Kadernota Arbo is uitgewerkt in het Arbojaarplan 2025 en uitgevoerd. Daarnaast is een Arbojaarplan voor 2026 opgesteld.

Aandachtspunten 2025**Realisatie 2025**

Vitaliteit (work/life balance) en gezondheid.

Binnen de organisatie is continue aandacht voor het bevorderen van vitaliteit en gezondheid van collega's. Teammanagers nemen dit mee in gesprekken met het team en de collega's. Ook zijn er verschillende initiatieven om het aanbod onder de aandacht te brengen bij collega's.

Doel 3: De beschikbaarheid van voldoende vaardig personeel

Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025**Realisatie 2025**

Doorontwikkelen arbeidsmarktstrategie om succesvol personeel te kunnen werven en behoud van de huidige bezetting ('binden en boeien').

Vanuit de bestaande arbeidsmarktstrategie is gekeken naar de doorontwikkeling van de teksten van onze vacatures en is bij een moeilijk vervulbare vacature gebruik gemaakt van externe ondersteuning bij de werving.

Het bieden van baankansen voor starters.

Bij de werving van personeel is gekeken naar de mogelijkheid van het aannemen van junioren. Bij twee procedures is dit ook gebeurd.

Aandacht voor een goede balans tussen intern en extern personeel.

Er is een proces doorlopen waarmee de gevolgen van de handhaving van de Wet DBA in beeld zijn gebracht. In 2026 krijgt dit een vervolg, met aandacht voor een duurzame organisatieinrichting en een goede inzet van intern en extern personeel voor toekomstige opdrachten.

Duiden Functiehuis en faciliteren en ontwikkelen loopbaanpaden.

Het duiden van de functies binnen Prolander is bijna afgerond. Een paar vakgroepen begeven zich in de eindfase van de beschrijvingen. De geduide functies vormen in 2026 de basis om de bestaande loopbaanpaden te actualiseren en waar nodig uit te breiden.

Doel 4: De lerende en adaptieve organisatie

Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025	Realisatie 2025
Doorontwikkelen van de Prolander Academie.	De opleidingsbegroting is gekoppeld aan de strategische doelen van Prolander. Hierdoor kon beter worden geprioriteerd en hebben vakgroepen duidelijke kaders voor het bepalen van opleidingsbehoeften. Het in company opleidingsaanbod is uitgebreid. Daarnaast is een voorstel voorbereid voor het duurzaam implementeren van integrale kennisthema's.
Aandacht voor modern ambtenaarschap en integriteit.	Er zijn meerdere sessies moreel beraad georganiseerd en uitgevoerd. Deze sessies boden ruimte om dilemma's in de uitvoering en samenwerking zorgvuldig te bespreken en hiervan te leren. Bij nieuwe inhuur is standaard gewerkt met integriteits- en geheimhoudingsverklaringen. Het thema Bibob en ondermijning is aangesloten op het beleid van de provincie Drenthe en hiervoor zijn interne communicatie en acties opgezet.
Blijven inzetten op zelforganisatie en talentmanagement.	We hebben interne begeleiders opgeleid voor talentontwikkeling. Er zijn vijf team talentanalyses uitgevoerd en circa 30 medewerkers hebben een persoonlijke talent analyse laten doen. Het incompany aanbod persoonlijk leiderschap is aangescherpt en twee keer uitgevoerd. Daarnaast is een poll over talentontwikkeling uitgevoerd om feedback op te halen binnen de organisatie en input te verzamelen voor de plannen voor 2026.
Verstevigen van vakgroepen en de professionele norm.	Professionele norm is een prominent en uniform sturingsmiddel. Hiermee is binnen de vakgroepen integraal aandacht voor kwaliteit, samenwerking, kennis ontwikkeling en innovatie.
Verder versterken van onze bedrijfsvoeringprocessen.	De nieuwe werkwijze binnen bedrijfsvoering is geïmplementeerd en wordt ook het komende jaar verder uitgebouwd en geprofessionaliseerd. Deze werkwijze ondersteunt het versterken van de bedrijfsvoeringprocessen. Een aantal processen is geactualiseerd (financiën, inkoop etc). In 2026 worden de overgebleven processen geactualiseerd.
Doorontwikkelen van digitale vaardigheden om goed te kunnen werken in de gedigitaliseerde werkomgeving van Prolander en de beide provincies.	Er zijn kennissessies (themalunches) georganiseerd door de vakgroep Informatisering om digitale vaardigheden verder te ontwikkelen. Daarnaast is binnen de introductie van nieuwe medewerkers (Prolanding) extra aandacht besteed aan digitale vaardigheden. Deze ontwikkeling is voorbereid om in 2026 te worden voortgezet. Ook is aandacht besteed aan nieuwe ontwikkelingen, zoals het gebruik van AI in het werk (thema bij Prolanderdag).

Aandachtspunten 2025**Realisatie 2025**

Onderzoeken welke gevolgen de complexere opgave heeft voor de sturing in de gebieden en in de organisatie.	We zijn gestart met het in beeld brengen van de huidige en toekomstige omvang en complexiteit van de opgave. Deze analyse wordt gebruikt als bouwsteen voor het proces gericht op een duurzame inrichting van onze organisatie.
--	---

 Doel 5: De beschikbaarheid van adequate ondersteunende systemen

Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025**Realisatie 2025**

Uitvoeren van het Uitvoeringsplan 2025 als onderdeel van het Informatieplan 2024 - 2028.	We hebben een digitale archiefoplossing geïmplementeerd. Daarnaast is gestart met de inrichting van een datawarehouse. Ook zijn SharePointtrainingen gegeven aan medewerkers om het gebruik van de digitale werkomgeving te versterken.
Heroriëntatie op de ICTdienstverlening.	Samen met de provincies Drenthe en Groningen hebben we de ICTafspraken geëvalueerd. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de aangepaste DVO ICT voor de periode 2025 - 2029.
Heroriëntatie CRM.	De heroriëntatie op het CRMsysteem is afgerond. Daarbij zijn de huidige werkwijze, wensen en toekomstige behoeften in kaart gebracht. Op basis hiervan vindt besluitvorming plaats in 2026.
Verdere professionalisering en automatisering van onze leeromgeving.	De leeromgeving is verder geprofessionaliseerd en geautomatiseerd. Dit vormt een goede basis voor verdere doorontwikkeling in 2026.
Verdere professionalisering en automatisering van GIS.	Er is een upgrade uitgevoerd om de continuïteit, veiligheid en performance van het GISportaal te borgen en zorgt ervoor dat wij blijven aansluiten bij de benodigde functionaliteiten en ondersteuning ten behoeve van de Groningse en Drentse gebiedsinrichtingsprojecten.
Datagedreven werken / data warehouse.	Er is een start gemaakt met het opzetten van een datawarehouse. Hiermee is een basis gelegd voor datagedreven werken binnen Prolander.
Afronding project AO lean, waarbij de bedrijfsprocessen zijn ingericht zonder overbodige stappen.	Het AO Leanproject voor de financiële administratie en inkoop is afgerond. De processen zijn efficiënter ingericht

Doel 6: Herkenbaarheid van Prolander zowel wat betreft de projecten als de organisatie
Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025	Realisatie 2025
Doorontwikkelen omgevings- en relatienagement.	Er zijn stappen gezet in het trainen en opleiden omgevingsgericht werken, waar de focus ligt op omgevingsmanagement en communicatie. Relatiemanagement van regionale en landelijke partners is geborgd via het programma-management.
Zoeken van meer verbinding met “onderwijs & onderzoek”: actief contact leggen met universiteiten en hogescholen voor stages, scripties en gastcolleges.	Vanuit verschillende vakgroepen zijn actieve contacten onderhouden met onderwijsinstellingen en zijn stagiairs ingezet.
Aandacht voor corporate communicatie.	Wekelijkse voorbereiding zeepkist (concernbrede briefing) Beheer van informatievoorziening via Huisnet.

Doel 7: Voldoen aan de eisen van nieuwe wetgeving
Belangrijke aandachtspunten uit de begroting 2025 waren:

Aandachtspunten 2025	Realisatie 2025
Implementeren van de gevolgen voor Prolander van (ontwikkelingen binnen) de Wet Open Overheid, Wet Digitale Overheid en Besluit Digitale Toegankelijkheid Overheid	Scan uitgevoerd naar digitale toegankelijkheid van onze website. Via provincie Drenthe aangehaakt op plan van aanpak Wet Open Overheid.

1.1.3 Intern: bedrijfsvoering

Formatie Prolander

Prolander heeft een basis formatie dat eind 2025 bestaat uit 85,01 fte, waarvan 6,6% is ingehuurd. Daarnaast worden vanuit de provincies extra opdrachten bij Prolander belegd. Van het budget dat hiervoor beschikbaar is gesteld, beschikt Prolander eind 2025 over een formatie van 49,0 fte, waarvan 31,2% is ingehuurd. In totaal bestaat de huidige formatie van Prolander eind 2025 uit 134,01 fte waarvan 15,6% ingehuurd personeel betreft.

Bezetting december 2025	Basis formatie		Aanvullende formatie		TOTAAL	
	FTE's	%	FTE's	%	FTE's	%
Prolander aanstelling	79,37	93,4%	33,72	68,8%	113,09	84,4%
Inhuur	5,64	6,6%	15,28	31,2%	20,92	15,6%
Totaal	85,01		49,00		134,01	

Sturing & management

Het management van Prolander heeft een omvang van 7,0 fte: de directeur (1,0 fte), 4 teammanagers (4,0 fte), een programmamanager (1,0 fte) en een concerncontroller/manager bedrijfsvoering (1,0 fte). Prolander werkt in een matrixorganisatie: de lijnsturing ligt bij de directeur en teammanagers zijn verantwoordelijk voor mens en formatie, capaciteit en de ontwikkeling van de vakgroep. De inhoudelijke sturing op programma's en projecten loopt via de programmamanager en projectleiders. De sturing op bedrijfsvoering ligt bij de concerncontroller/manager bedrijfsvoering.

Overhead

Volgens het Wijzigingsbesluit vernieuwing BBV wordt onder overhead verstaan: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. In de begroting 2025 is toegelicht dat de begrote overhead in 2025 32,8% bedraagt. Tevens is in de begroting 2025 aangegeven dat een percentage van 35% een adequate norm is voor de overhead. De gerealiseerde overhead in 2025 bij Prolander bedroeg 29,36%. Deze lagere overhead is het gevolg van de groei die Prolander in 2025 doormaakte als gevolg van aanvullende opdrachten. De berekening van de overhead is opgenomen in bijlage 3.

Investerings 2025

EBS

Ook in 2025 hebben we het financiële systeem EBS verbeterd, waaronder de projectadministratie en het verplichtingenportaal. We hebben de doorontwikkeling beperkt, omdat we vanaf 2027 migreren naar een nieuw financieel systeem. Daarnaast hebben we verbeteringen aangebracht in het ontsluiten van EBSgegevens naar de rapportagetool PowerBI.

GIS

- Verdere professionalisering en automatisering
In 2025 heeft er een update plaatsgevonden die gericht is op beheer en borging van geografische data voor Groningse en Drentse gebiedsinrichtingsprojecten. Deze uitgevoerde upgrade borgt de continuïteit, veiligheid en performance van het GISportaal en zorgt ervoor dat wij aansluiten bij de benodigde functionaliteiten en ondersteuning ten behoeve van de Groningse en Drentse gebiedsinrichtingsprojecten.

VRIS

In 2025 is het Vastgoedregistratie en Informatiesysteem (VRIS) verder verbeterd, met aandacht voor de volgende punten:

- Migratie van onpremise naar SaaS is getest en voorbereid voor eerste kwartaal 2026;
- Bevestigingen van tabellen en views ontwikkeld voor datawarehouse;
- Nieuwe APIkoppeling naar EBS ontwikkeld;
- Beveiligingsbeleid aangescherpt;
- Gebouwenviewer gemaakt en gevuld in samenwerking met GIS;
- Rapport en viewer gemaakt en gevuld voor de openbare pachtuitgifte.

1.2 Ondersteuning door de deelnemende provincies

Het afgelopen jaar zijn nieuwe afspraken gemaakt met de provincies Drenthe en Groningen over de dienstverlening. De koepelovereenkomst tussen Prolander, de provincie Drenthe en de provincie Groningen en de daarmee onderliggende dienstverleningsovereenkomsten (DVO) liep eind 2024 af. De DVO's waren verlengd tot 1 juli 2025. Zo was er genoeg tijd om de DVO's zorgvuldig te evalueren en te vernieuwen. Op 7 juli 2025 heeft het bestuur de nieuwe DVO's vastgesteld voor een periode van 4½ jaar tot 31 december 2029. Het betreft DVO's op het gebied van:

- **ICT:** digitale voorzieningen, licentiebeheer, telefonie, specials, technisch beheer GIS, technisch en functioneel beheer SharePoint, informatieadvies / informatiemanagement, intranet (Huisnet) en hosting van de website www.prolander.nl.
- **HRMdienstverlening:** arbo, personeels- en salarisadministratie, verlofadministratie, personeelsdeclaraties, HRsystemen en applicatiebeheer daarvan, HRbeleid en advies, organisatieadvies en werving & selectie.
- **Facilitaire dienstverlening:** huisvesting, werkplekken, schoonmaak, servicedesk, catering, koeriersdiensten, archivering en beheer dienstauto's.
- **Inkoop en aanbesteding:** juridische controle, advies en toegang tot Negometrix.
- **Klantcontactcentrum (KCC):** de eerste lijnsopvang voor telefonische oproepen voor Prolander.
- **Juridische zaken en functionaris gegevensbescherming:** juridische ondersteuning en advies over zaken waarvoor Prolander zelf te weinig kennis en/of capaciteit heeft.
- **Advisering en Toezicht Control:** informatiebeveiliging, integriteit en de inzet van functionaris gegevensbescherming.

In zijn totaliteit betaalde Prolander in 2025 € 2,3 miljoen voor deze dienstverlening aan de provincies. Onderstaand zijn de begrote en de gerealiseerde kosten van de DVO's weergegeven:

Dienstverleningsovereenkomst	Realisatie 2024	Begr. 2025 v. wijziging	Begr. 2025 na wijziging	Realisatie 2025	Verschil
HRM dienstverlening	170.200	209.243	317.643	316.619	-1.024
Inkoopondersteuning	32.400	43.459	44.409	44.409	-
KCC dienstverlening	30.600	30.369	30.719	30.719	-
Functionaris gegevensbescherming	15.943	16.113	16.413	16.413	-
Huisvesting	752.966	942.886	824.886	795.328	-29.558
Automatisering	1.113.563	1.174.739	1.224.639	1.116.218	-108.421
Totaal	2.115.672	2.416.809	2.458.709	2.319.706	-139.003

1.3 Wat heeft het gekost en wat waren de baten?

De onderstaande tabel toont de resultaten over 2025 en de voordelige (V) of nadelige (N) verschillen ten opzichte van de gewijzigde begroting. Over het boekjaar 2025 is een nadelig exploitatiesaldo behaald van € 76.916. Dit saldo toont het verschil tussen de begroting, inclusief begrotingswijzigingen, en de realisatie over het boekjaar 2025.

Jaarrekening 2025	Begr. 2025 voor wijz.	Begr. 2025 na wijz. (a)	Realisatie 2025 (b)	Vershil (b-/-a)	V/N
Baten	-17.053.500	-19.488.600	-19.050.147	438.453	N
Lasten	17.053.500	19.488.600	19.127.063	-361.537	V
Saldo van baten en lasten	-	-	76.916	76.916	N
Mutatie in de reserves	-	-	-	-	=
Gerealiseerd resultaat	-	-	76.916	76.916	N

1.3.1. Voorstel resultaatbestemming 2025

Het gerealiseerde resultaat bedraagt in 2025 € 76.916. Het gerealiseerde resultaat is samengesteld volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Voorgesteld wordt om het nadelig gerealiseerde resultaat 2025 te onttrekken uit de algemene reserve.

Voorstel resultaatbestemming 2025	
Gerealiseerd resultaat 2025	/- 76.916
/- Onttrekking algemene reserve	76.916
Resultaat 2025 na resultaatbestemming	-

2. Paragrafen

Volgens het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) zijn wij verplicht om aanvullende en samenhangende informatie te geven over specifieke onderwerpen die van belang zijn voor het financiële beleid en beheer van Prolander. Voor Prolander betreft dat de volgende paragrafen: weerstandsvermogen en risicobeheersing, financiering, bedrijfsvoering en wet open overheid. De paragrafen lokale heffingen, onderhoud kapitaalgoederen, verbonden partijen en grondbeleid zijn voor Prolander niet van toepassing.

2.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat het om de vraag in welke mate de financiële positie van Prolander toereikend is om de financiële gevolgen op te kunnen vangen van het optreden van de ingeschatte risico's. De ratio weerstandsvermogen en de overige financiële kengetallen geven een betrouwbaar inzicht in de actuele financiële positie van Prolander. Het is belangrijk om te weten dat de geïnterpreteerde risico's alleen betrekking hebben op de bedrijfsvoering organisatie Prolander.

2.1.1 Kaders weerstandvermogen

Om de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's te kunnen beoordelen, is een ratio weerstandsvermogen gedefinieerd:

$$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \text{Ratio weerstandsvermogen}$$

Door het Rijk is geen algemene norm vastgesteld waar de decentrale overheid aan moet voldoen. Prolander streeft er naar om de ratio weerstandsvermogen boven de 1,0 te houden. Dat betekent dat alle gekwantificeerde risico's minimaal gedekt moeten worden door de aanwezige weerstandscapaciteit. Door het *Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement* zijn wel enkele beoordelingsnormen gegeven. Een norm van tussen de 1,0 en 1,4 wordt binnen dat kader als voldoende beschouwd.

2.1.2 Inventarisatie van de risico's

Het financiële risico wordt berekend door de kans te vermenigvuldigen met de omvang van het ingeschatte financiële gevolg. Voor het financieel gevolg worden bandbreedtes gehanteerd om een klasseindeling te kunnen bepalen. De uiteindelijke risicoscore wordt berekend door de kwantiteitsklasse te vermenigvuldigen met de klasse behorend bij de bandbreedte van het financiële gevolg ($A * B$).

Kans (A)		Impact (B)	
Klasse	Percentage	Klasse	Bandbreedte
1	10%	1	< €50.000
2	30%	2	€50.000 - €100.000
3	50%	3	€100.000 - €250.000
4	70%	4	€250.000 - €500.000
5	90%	5	> €500.000

Daarnaast is onderscheid gemaakt tussen structurele- en incidentele financiële risico's.

Risicoinventarisatie Prolander

In aanloop naar de jaarstukken is de risicoinventarisatie geactualiseerd. Afgelopen jaar zijn stappen gezet om de vorig jaar geïnventariseerde risico's te verkleinen. Net als vorig jaar hebben we multidisciplinair naar de risico's gekeken. Afgelopen jaar hebben we door maatregelen de risico's op wet DBA, cyberdreiging en naleving aanbestedingswet kunnen verkleinen. Hierbij is een inschatting gemaakt van de kans dat het risico incidenteel (I) of structureel (S) zich daadwerkelijk zal voordoen en de impact die dat zal hebben. Prolander heeft de volgende structurele risico's geïdentificeerd (risicoscore van 1 laag risico tot 25 hoog risico):

Risico	Risico- score	Financieel risico structureel (in euro)
Ziekteverzuim	15	353.831
Cyberdreiging en datalekken	8	112.500
Krapte arbeidsmarkt / flexibele schil	6	35.383
Naleving Wet DBA	3	19.880
Naleving EU richtlijn cybersecurity (NIS2)	4	36.599
Totaal risico's		558.193

	Kans (A)	Financieel gevolg (B)	Risico (A*B)			
Risico	%	Omvang (€)	Risico (€)	Risico-score	I/S	Beheersmaatregelen
Ziekte-verzuim	50%	707.662	353.831	15	S	Door het voeren van gedegen verzuim-management wordt het risico van verzuim beperkt. We zetten in op extra preventie-maatregelen. Indien er toch sprake is van verzuim, is het streven de werkzaamheden zoveel als mogelijk binnen de huidige formatie op te lossen. Wanneer toch moet worden ingehuurd, worden de kosten in eerste instantie gedekt uit de exploitatie.
Datalekken en cyber-dreiging	30%	375.000	112.500	8	S	De provincie Drenthe verzorgt als leverancier de beveiliging van onze ITinfrastructuur. In samenwerking met hen worden de ITsystemen continu onderhouden. Daarnaast wordt regelmatig aandacht besteed aan bewustwording van digitale bedreigingen.
Krapte op de arbeids-markt	50%	70.766	35.383	6	S	De kosten van het inhuren van tijdelijke medewerkers worden zoveel mogelijk beperkt. Daarnaast werken wij aan loop-baanpaden om junior medewerkers te laten doorgroeien.
Naleving Wet DBA	10%	198.800	19.880	3	S	De teammanagers hebben zorgvuldig met ondersteuning van een extern deskundige aanpassingen in de werkwijze doorgevoerd om te voldoen aan de wettelijke kaders. Daarnaast wordt vanuit de brokers iedere drie maanden een zelfstandigen checklist verstuurd aan zowel de opdrachtgever als ZZP'er. Op afwijkende scores wordt door de team-manager actie ondernomen.
Naleving EU richtlijn cybersecurity (NIS2)	10%	365.990	36.599	4	S	In de nieuwe DVO concerncontrol en toezicht zijn afspraken gemaakt over welke CISO taken NIS2 risico's en welke maatregelen wij zelf moeten treffen. Deze werkzaamheden worden opgestart. Daarnaast heeft het MT zich geschoold en certificaat NIS2 behaald.
Totaal geïnventariseerde risico's			558.193			

2.1.3 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet-begrote kosten op te kunnen vangen. Als blijkt dat tegenvallers niet gedekt kunnen worden binnen de gehele begroting is de bedrijfsvoeringsorganisatie aangewezen op een extra bijdrage van de provincies Groningen en Drenthe. De weerstandscapaciteit is onderverdeeld in een structurele en incidentele weerstandscapaciteit.

Structurele weerstandscapaciteit

De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien in de exploitatie. Hiervoor is jaarlijks een post opgenomen van € 50.000.

Incidentele weerstandscapaciteit

De incidentele weerstandscapaciteit is het bedrag dat binnen het eigen vermogen vrij aanwendbaar is. Prolander rekent de algemene reserve tot het vrij aanwendbare vermogen. Deze reserve is bedoeld voor het opvangen van onvoorziene uitgaven voortvloeiend uit opkomende verplichtingen, calamiteiten en het opvangen van eventuele rekeningtekorten. De huidige stand van de algemene reserve bedraagt € 1.479.227. Het nog te bestemmen rekeningresultaat 2025 (-/- € 76.916) wordt onttrokken aan de algemene reserve. (Op grond van artikel 18, reserves en weerstandsvermogen, van de gemeenschappelijke regeling Prolander (2 november 2015) wordt een nadelig saldo onttrokken aan de algemene reserve.)

2.1.4 Beschikbare weerstandscapaciteit

In onderstaand overzicht worden de hierboven genoemde risico's in verband gebracht met de beschikbare weerstandscapaciteit.

Berekening weerstandscapaciteit		Structureel	Incidenteel	Totaal
A	Geïnterpreteerde risico's	€ 558.193	0	€ 558.193
B	Beschikbare weerstandscapaciteit	- € 50.000	- € 1.402.310	- € 1.452.310
C = A – B	Saldo	€ 508.193	- € 1.402.310	- € 894.117

De ratio weerstandsvermogen met betrekking tot het totaal aan risico's is als volgt berekend:

$$\frac{1.452.310}{558.193} = 2,60$$

Conclusie

De uitkomst van 2,60 voldoet ruim aan de streefnorm van tussen de 1,0 en 1,4. Dit betekent dat de huidige weerstandscapaciteit toereikend is om de geïdentificeerde risico's op te vangen wanneer deze zich tegelijk in één begrotingsjaar voordoen.

2.1.5 Financiële kengetallen

De kengetallen geven in combinatie met elkaar inzicht in de financiële weerbaarheid. In onderstaand overzicht zijn de wettelijk verplichte kengetallen gepresenteerd. Na de tabel volgt een korte toelichting.

Financiële kengetallen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025	Norm
Netto schuldquote	-12,36%	-9,07%	-11,97%	<130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	-12,36%	-9,07%	-11,97%	<130%
Solvabiliteitsratio	5,62%	5,27%	3,06%	>25%
Solvabiliteit na correctie	17,27%	13,64%	18,87%	>25%
Grondexploitatie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Structurele exploitatieruimte	0,87%	-2,16%	-2,08%	>0%
Belastingcapaciteit	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle leningen)

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van Prolander ten opzichte van de eigen middelen. Dit kengetal geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Hoe lager het percentage, hoe beter. Het percentage van -11,97% is uitstekend. De netto schuldquote wijkt niet af van de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen aangezien er geen sprake is van leningen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin Prolander in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Het gerealiseerde percentage van 3,06% is lager dan de norm van 25% en dit wordt veroorzaakt door de rekeningcourantverhouding met de bedrijven 2 en 3 (uitvoering van de programma's van de provincies Groningen en Drenthe).

Om een betere afspiegeling te geven van de solvabiliteit van Prolander is het kengetal solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers opgenomen; zie hieronder.

Solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers

Om een realistischer beeld te geven van de solvabiliteit van bedrijf 1 is het kengetal solvabiliteit na correctie rekeningcourantverhouding deelnemers opgenomen. Dit kengetal is toegevoegd, omdat in de berekening van de solvabiliteitsratio die bij ministeriële regeling is voorgeschreven, geen rekening wordt gehouden met de feitelijke schuldenpositie van de eigen organisatie. Bij de rekeningcourant- verhoudingen met de provincies Groningen en Drenthe is in beginsel geen sprake van een schuld maar van vooruit ontvangen gelden met een specifiek bestedingsdoel. Prolander is belast met de uitvoering van de projecten en het besteden van de projectgelden, maar beide 'moeders' staan zelf garant voor de daadwerkelijke financiële verplichtingen.

Wanneer de rekeningcourantverhouding buiten de berekening van de solvabiliteitsratio wordt gelaten, is sprake van een solvabiliteitsratio van 18,87%. Daarmee wordt niet voldaan aan de gepresenteerde norm van 25%. Als we de omvang van de vlottende activa, zoals blijkt uit de balans per 31 december 2025 (paragraaf 5.1) beschouwen, kunnen we constateren dat deze groter is dan de omvang van de vlottende passiva waarmee in principe dus onmiddellijk aan alle (kortlopende) verplichtingen kan worden voldaan.

Grondexploitatie

Is niet van toepassing voor Prolander aangezien er geen sprake is van grondexploitaties.

Structurele exploitatieruimte

De ratio structurele exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte er is om de eigen lasten te dragen. Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten biedt meer flexibiliteit dan een begroting waarbij dit niet het geval is. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Met het gerealiseerde percentage van -/- 2,08% is sprake van een negatieve exploitatieruimte in 2025. Dit betekent dat de structurele lasten niet gedekt kunnen worden door de structurele baten. Hoewel het percentage in zowel de jaarrekening 2025 als de begroting negatief was, is dit percentage op basis van de meest recente meerjarige begroting 0%. Op begrotingsbasis zijn de structurele baten in evenwicht met de structurele lasten.

Belastingcapaciteit

Is niet van toepassing voor Prolander aangezien er geen sprake is van gemeentelijke- of provinciale belastingen.

2.2 Financiering

2.2.1 Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is ingesteld om een grens te stellen aan de omvang van korte leningen. De gemiddelde korte financiering bij Prolander mag in een kwartaal niet hoger zijn dan het wettelijk bepaald percentage van 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten. In 2025 is geen geld geleend. Wij voldeden op basis van deze gegevens in heel 2025 aan de kasgeldlimiet norm.

2.2.2 Geldleningen

Zoals ook uit de balans blijkt, is ultimo 2025 geen sprake van uitgeleende gelden of aangetrokken gelden. Een overzicht is daarom niet opgenomen.

2.2.3 Omslagrente

Het rente-omslagpercentage wordt bepaald door de netto rentelasten te delen door de boekwaarde van de investeringen per 1 januari. Aangezien bij Prolander geen sprake is van rentelasten kan er geen omslagrente toegerekend worden aan de activa. Een berekening van de omslagrente is daarom niet opgenomen in de jaarstukken 2025.

2.2.4 Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om te grote fluctuaties van de rente op de langlopende schuld te voorkomen. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. De renterisiconorm bedraagt 20% van de vaste schuld (waarbij een drempelbedrag geldt van € 2.500.000). Bij Prolander is ultimo 2025 sprake van een lang vreemd vermogen positie van € 0. Net als voorgaande jaren zijn geen langlopende leningen aangegaan. Een overschrijding van de renterisiconorm is daarom niet aan de orde.

2.3 Toelichting rechtmatigheidsverantwoording

De voorbereiding van de rechtmatigheidsverantwoording door het bestuur hebben wij in 2025 uitbesteed aan een extern ingehuurde Verbijzonderde Interne Controle. Deze heeft de noodzakelijke interne controle uitgevoerd op basis van een controleplan om de rechtmatigheidsverantwoording door het bestuur te kunnen onderbouwen. Voor geconstateerde afwijkingen volgend uit de rechtmatigheidsverantwoording hanteren wij de rapporteringstolerantie zoals vastgesteld in de Financiële verordening 2025 die op 3 november 2025 is vastgesteld door ons bestuur. In euro's komt deze grens in 2025 uit op € 382.541,--. De rechtmatigheidsverantwoording is opgenomen in 5.6.

In lijn met artikel 8 van de Financiële verordening rapporteert het bestuur in deze paragraaf over de bevindingen die voortkomen uit de rechtmatigheidscontroles. Hierbij staat het bestuur stil bij de constatering alsmede de oplossingen die worden geïmplementeerd om deze constatering in de toekomst te voorkomen. Er is enkel een bevinding ten aanzien van het begrotingscriterium. De totaal verantwoorde rechtmatigheidsafwijking begrotingsrechtmatigheid is € 41.454,-- en bestaat uit overschrijding van de lasten ten opzichte van de laatst gewijzigde begroting (Najaarsrapportage). De overschrijding van de lasten is onrechtmatig maar passen binnen de beleidskaders van bestuur Prolander. Deze overschrijding is daardoor als acceptabel aan te merken. Het grootste verschil met de Najaarsrapportage komt door meer inhuur als gevolg van de verkenning naar en voorbereiding op een nieuw financieel systeem. We zullen onderzoeken of er maatregelen mogelijk zijn om afwijkingen al voor de Najaarsrapportage volledig in beeld te krijgen.

Op basis hiervan is het bestuur van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens. Voor de rechtmatigheidsverantwoording is een modelverklaring opgesteld. Deze verklaring is opgenomen in paragraaf 5.6.

Interne beheersing NS Business Card

In 2025 is vastgesteld dat de NS Business Card incidenteel is gebruikt voor privéreizen, terwijl dit volgens de regels niet is toegestaan. Na het overlijden van een medewerker is nog met de kaart gereisd. Daarnaast zijn vóór het overlijden reisbewegingen geconstateerd die afwijken van het gebruikelijke en verwachte reispatroon (onder andere reizen in het weekend). Het bedrag bedraagt € 1.086,60. Wegens overlijden van de medewerker was een onderzoek naar vermoedens van ambtelijke integriteitsschending niet gepast en niet proportioneel. Daarnaast zijn bij enkele medewerkers in 2025 kleine afwijkingen geconstateerd wegens per abuis gebruik van de NS Business Card in het weekend. Het betreft een totaalbedrag van € 331,18. Deze bedragen worden in 2026 via inhouding op het salaris gecorrigeerd.

Als beheersmaatregel is het interne controleproces aangescherpt door deze controle expliciet op te nemen in de Verbijzonderde Interne Controle vanaf 2026. In dit kader worden periodiek steekproeven uitgevoerd op het gebruik van de NS Business Card, zodat afwijkingen tijdig wordenesignaleerd, gecorrigeerd en herhaling wordt voorkomen.

2.4 Wet Open Overheid

De Woo beoogt een transparante en actief openbaar makende overheid. Met dit doel kan het belang van openbaarheid van publieke informatie voor de democratische rechtsstaat, de burger, het bestuur en economische ontwikkeling beter worden gediend.

De Wet open overheid (Woo) vervangt sinds 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). Het belangrijkste verschil tussen de Wob en de Woo is dat bestuursorganen verplicht zijn om in de komende vijf jaar elf categorieën documenten gefaseerd actief openbaar te maken. Daarnaast eist de Woo dat de digitale informatiehuishouding op orde is.

De Woo omvat:

- Het passief openbaar maken van documenten naar aanleiding van een Woo-verzoek;
- Het actief openbaar maken van documenten in elf verplichte informatiecategorieën;
- Een inspanningsverplichting om uit eigen beweging zoveel mogelijk de bij de gemeente berustende informatie neergelegd in documenten voor eenieder openbaar te maken;
- Het op orde brengen van de informatiehuishouding.

Prolander heeft geen mandaat om Woo-verzoeken voor de provinciale taken die wij uitvoeren in mandaatbesluit zelf af te handelen. Deze verantwoordelijkheid ligt bij de provincies.

Daarom worden Woo-verzoeken over onderwerpen, welke in mandaat worden uitgevoerd, die bij Prolander binnenkomen direct doorgestuurd naar de betreffende provincie. Prolander volgt hierbij het proces zoals dat binnen de provincies is vastgesteld. Om dit optimaal te laten verlopen, is Prolander actief meegenomen in de Woo-overleggen en -projecten bij de provincies en volgen we het stappenplan van de Rijksoverheid. (Stappenplan Implementatie actieve openbaarmaking vanuit de Woo | Instrument | Rijksprogramma voor Duurzaam Digitale Informatiehuishouding.)

Voor haar eigen bedrijfsvoering is Prolander verantwoordelijk voor het passief openbaar maken van Woo-verzoeken. Daarom blijft Prolander zich continu richten op het optimaliseren van het proces voor het indienen en afhandelen van deze verzoeken, waarbij de workflow van Woo-verzoeken een belangrijk onderdeel is.

Actieve openbaarmaking

Op 1 november 2024 is de eerste fase van deze actieve openbaarmaking in werking getreden. Vanaf deze datum zijn overheidsorganisaties verplicht om de eerste vijf categorieën informatie openbaar te maken. Deze categorieën zijn:

1. Wetten en algemeen verbindende voorschriften;
2. Overige besluiten van algemene strekking;
3. Informatie over de organisatie en werkwijze;
4. Bereikbaarheidsgegevens;
5. Vergaderstukken en -verslagen.

Midden
Groningen,
Project Polder
Lappenvoort

Met betrekking tot de actieve openbaarmaking is Prolander zelf verantwoordelijk voor het openbaar maken van documenten die betrekking hebben op haar bedrijfsvoering. Voor werkzaamheden die in mandaat voor de provincies worden uitgevoerd, zal de provincie publiceren.

Automatisering Woo-verzoeken

Binnen Prolander is in 2023 reeds gestart met een traject waarin Woo-verzoeken snel en correct kunnen worden belegd. Dit proces is in 2024 getest en is in 2025 door Prolander in gebruik genomen.

Aantal Woo-verzoeken

We hebben in 2025 geen Woo-verzoeken binnen gekregen om informatie openbaar te maken.

Jaarrekening

3. Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De balans is een in geld uitgedrukt overzicht van de samenstelling van de financiële positie op een bepaald tijdstip. Enerzijds staan op de balans de bronnen waar het vermogen vandaan komt; de passiva. Anderzijds staan op de balans de zaken waar dit vermogen in is gestopt; de activa. Onder de passiva staan eigen vermogen (reserves), voorzieningen en vreemd vermogen (kortlopende schulden). Activa zijn onder andere investeringen, debiteuren en liquide middelen.

3.1 Grondslagen voor waardering

Voor zover niet anders vermeld, zijn de activa gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs. Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte economische levensduur.

Materiële vaste activa

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en eventuele bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en direct gerelateerde bijdragen, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgings- of vervaardigingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de investering heeft plaatsgevonden. De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in de Financiële verordening 2025. De afschrijvingen worden berekend volgens de lineaire methode. Eventuele boekwinsten bij inruil of afstoting van een kapitaalgoed zijn als incidentele baten in de jaarrekening verwerkt.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de onderliggende verplichting.

Vaste schulden

De vaste schulden zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde (hoofdsom) verminderd met het totaal van de gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Overlopende passiva De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.2 Grondslagen voor resultaatbepaling

Onder baten worden die baten verstaan die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toe-gerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, of de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Waarderingsgrondslagen WNT

Voor de uitvoering van de Wet normering topinkomens (WNT) heeft Prolander zich gehouden aan de wet- en regelgeving inzake de WNT, waaronder de specifieke (sectorale) regels.

Resultaatbestemming

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening is op de balans gepresenteerd onder het eigen vermogen. Bij de vaststelling van de jaarstukken wordt dit bedrag definitief bestemd.

3.3 Algemene grondslagen voor de Rechtmatigheidsverantwoording

De in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording is opgesteld op basis van de kaders zoals besloten in de Financiële verordening 2025 en het Controleprotocol 2025.

Begrotingscriterium

In de Financiële verordening is vastgelegd welke afwijkingen van de begroting door het bestuur worden geaccepteerd. In beginsel zijn de totale (bruto) afwijkingen in het begrotingscriterium van € 382.541 onrechtmatig. In de toelichting onder het overzicht van de baten en lasten in paragraaf 4.2 is toegelicht waarom de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting. Deze afwijkingen worden door het bestuur, op basis van de Financiële verordening 2025 geaccepteerd waardoor de netto begrotingsonrechtmatigheden de verantwoordingsgrens niet overschrijden.

Voorwaardencriterium

Om het voorwaardencriterium te toetsen is van toepassing zijnde regelgeving gekoppeld aan interne controles. Onze extern ingehuurde Verbijzonderde Interne Controle heeft beoordeeld in hoeverre de uitkomsten van deze interne controles tot bevindingen hebben geleid ten aanzien van het voorwaardencriterium. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bevindingen boven de rapporteringsgrens geconstateerd.

M&O criterium

Het misbruik en oneigenlijk gebruik-criterium is het criterium van rechtmatigheid, dat betrekking heeft op het voorkomen, detecteren en corrigeren van misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsgelden en provinciale eigendommen bij financiële beheershandelingen. Op basis van de uitgevoerde werkzaamheden zijn in 2025 geen bevindingen geconstateerd.

4. Overzicht van baten en lasten

4.1 Overzicht van baten en lasten over de periode 1 januari 2025 tot en met 31 december 2025

Omschrijving	Realisatie 2024	Begroting 2025 voor wijziging			Begroting 2025 na wijziging					Realisatie 2025	Vershil (b -/- a)	V/N
Prestatie	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo (a)	Baten	Lasten	Saldo (b)	Resultaat	
Loonkosten	14.020.971	-	13.173.000	13.173.000	-	15.491.500	15.491.500	-	15.343.494	15.343.494	-148.006	V
Aanvullende bedrijfsvoering	249.143	-	299.000	299.000	-	409.000	409.000	-	408.160	408.160	-840	V
Overige bijkomende kosten	643.827	-	668.500	668.500	-	715.200	715.200	-	751.281	751.281	36.081	N
Totaal personele kosten	14.913.941	-	14.140.500	14.140.500	-	16.615.700	16.615.700	-	16.502.935	16.502.935	-112.765	V
Huisvesting	752.966	-	943.000	943.000	-	825.000	825.000	-	795.328	795.328	-29.672	V
Automatisering	1.177.287	-	1.269.500	1.269.500	-	1.319.400	1.319.400	-	1.196.759	1.196.759	-122.641	V
Archiefkosten	11.348	-	20.000	20.000	-	12.500	12.500	-	-	-	-12.500	V
Kapitaallasten investeringen	54.415	-	41.000	41.000	-	33.500	33.500	-	33.099	33.099	-401	V
Externe deskundigen	551.265	-	491.000	491.000	-	534.000	534.000	-	539.373	539.373	5.373	N
Kantoorkosten	73.972	-	98.500	98.500	-	98.500	98.500	-	59.569	59.569	-38.931	V
Onvoorzien		-	50.000	50.000	-	50.000	50.000	-	-	-	-50.000	V
Totaal materiële kosten	2.621.253		2.913.000	2.913.000		2.872.900	2.872.900		2.624.128	2.624.128	-248.772	V
Bijdrage Drenthe	-7.379.363	-7.831.500	-	-7.831.500	-8.092.100	-	-8.092.100	-8.092.100	-	-8.092.100	-	=
Bijdrage Groningen	-3.301.500	-3.561.000	-	-3.561.000	-3.571.800	-	-3.571.800	-3.571.800	-	-3.571.800	-	=
Aanvullende opdrachten	-6.882.272	-5.292.000	-	-5.292.000	-7.455.700	-	-7.455.700	-6.959.516	-	-6.959.516	496.184	N
Overige incidentele baten	-525.085	-369.000	-	-369.000	-369.000	-	-369.000	-426.731	-	-426.731	-57.731	V
Totaal bijdragen	-18.088.220	-17.053.500	-	-17.053.500	-19.488.600	-	-19.488.600	-19.050.147	-	-19.050.147	438.453	N
Saldo van baten en lasten	-553.026	-17.053.500	17.053.500	-	-19.488.600	19.488.600	-	-19.050.147	19.127.063	76.916	76.916	N
Mutatie in de reserves	-37.669			-			-	-	-	-	-	=
Gerealiseerd resultaat	-590.695	-17.053.500	17.053.500	-	-19.488.600	19.488.600		-19.050.147	19.127.063	76.916	76.916	N

4.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

De baten en lasten van Prolander zijn onderverdeeld in productvelden met ieder eigen prestaties. De productvelden zijn de personeelskosten, de materiële kosten, de ontvangsten van de provincies en medefinanciers en de overige (incidentele) bijdragen. In de toelichting zijn de verschillen op het niveau van prestatie toegelicht. Met de aanduiding 'V/N' is aangegeven of er sprake is van een voordelige of nadelige afwijking ten opzichte van de begroting 2025 na wijziging. Afwijkingen op prestaties kleiner dan € 10.000 zijn niet toegelicht. De vermelde afwijkingen zijn allemaal van incidentele aard.

Vennootschapsbelasting

Prolander valt niet onder de vennootschapsbelastingplicht. Om deze reden is de vennootschapsbelasting niet opgenomen in het overzicht van baten en lasten.

4.2.1 Personele kosten

Loonkosten	Afwijking	V/N
	€ 148.006	V

Op loonkosten is afgerond een voordelig resultaat behaald van € 148.006 ten opzichte van de gewijzigde begroting. Dit wordt veroorzaakt door:

Loonkosten	Realisatie 2025	V/N
Extra opdrachten Drenthe	242.000	V
Extra opdrachten Groningen	174.000	V
Prolander formatie	159.000	N
Voorziening verlofsparen	109.000	N
Saldo	148.000	V

Loonkosten extra opdrachten Provincie Drenthe

Prolander krijgt extra opdrachten (Programma Natuur, Versnellingsuren en TLGD) van de provincie Drenthe (met de bijbehorende vaste formatie) in aanvulling op de provinciale prestatie overeenkomst (PPO). Op de begrote loonkosten voor deze extra opdrachten is een voordeel gerealiseerd van € 242.000. Dit incidentele voordeel is vooral ontstaan doordat de inzet voor het TLGD lager is uitgevallen dan oorspronkelijk begroot. De beslissing van het Rijk om het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) niet voort te zetten, speelt hierin een grote rol. Daarnaast konden we vacatureruimte binnen onze formatie moeilijk vervullen door de krapte op de arbeidsmarkt. Tegenover het 'voordeel lagere loonkosten' staat een lagere extra bijdrage van de provincie, zie paragraaf 4.2.3 voor de toelichting.

Loonkosten extra opdrachten Provincie Groningen

Ook in Groningen is sprake van aanvullende opdrachten vanuit de provincie. Voor het programma Toukomst zijn voor de periode 2022 tot en met 2027 middelen beschikbaar gesteld aan Prolander. Deze kosten vallen in 2025 € 93.000 lager uit dan begroot vooral veroorzaakt

door lagere inhuur-kosten dan begroot. Daarnaast is een voordeel van € 81.000 gerealiseerd op de begrote loonkosten voor de extra PPO-uren van Groningen, omdat de inzet voor deze extra PPO-opdrachten lager was dan oorspronkelijk begroot. Net als bij Drenthe is er een relatie met de lagere extra bijdrage vanuit de provincie, zie paragraaf 4.2.3.

Prolander formatie

Binnen de loonkosten is voor de Prolander-formatie € 159.000 meer uitgegeven dan begroot. Dit nadeel is vooral ontstaan doordat het voor de voortgang van de projecten noodzakelijk was om gebruik te maken van inhuur, met name om een aantal langdurig zieke collega's te vervangen. Ook de effecten van de nieuwe CAO (met name de eenmalige uitkering die in november is uitgekeerd) speelt hierin een rol.

Voorziening verlofsparen

Aan de voorziening verlofsparen is een bedrag van € 109.000 toegevoegd ten laste van de Loonkosten. Een toelichting is te vinden in paragraaf 5.2.3.

Overige bijkomende kosten	Afwijking	V/N
	€ 36.081	N
De extra bijdragen voor de PPO's vanuit de provincies zijn lager uitgevallen dan begroot, waardoor er minder dekking was voor Overige bijkomende kosten. Dit heeft geleid tot een nadelig saldo van € 36.081.		

4.2.2 Materiële kosten

Huisvesting	Afwijking	V/N
	€ 29.672	V
Hieruit zijn regiekosten betaald voor de herijking van de DVO's. Deze kosten zijn uiteindelijk lager uitgevallen dan waarmee rekening was gehouden. Dit levert in 2025 een voordelig saldo op van € 29.672.		

Automatisering	Afwijking	V/N
	€ 122.641	V
In 2025 zijn wij gestart met de heroriëntatie op de invoering van een nieuw financieel systeem. In de begroting voor 2025 waren hiervoor reeds middelen voor inhuur van externe begeleiding opgenomen. Deze last is lager uitgevallen dan verwacht doordat 2025 in het teken stond van verkennen en voorbereiden. De implementatie start pas in 2026. Dit leidt in 2025 tot een incidenteel voordeel op de post automatiseringskosten.		

Archiefkosten	Afwijking	V/N
----------------------	------------------	------------

€ 12.500	V
----------	----------

De verklaring voor deze afwijking is dat deze kosten in de herijkte DVO ICT zijn verwerkt. Deze worden derhalve niet meer afzonderlijk door de provincie Drenthe in rekening gebracht.

Kantoorkosten	Afwijking	V/N
----------------------	------------------	------------

€ 38.931	V
----------	----------

De kantoorkosten vallen per saldo € 38.931 lager uit. De verklaring hiervoor is dat binnen de prestatie kantoorkosten in de begroting 2025 kosten zijn opgenomen die in de herijkte DVO's zijn verwerkt. In de DVO facilitair zijn kosten voor grafische diensten opgenomen welke wij in de begroting apart onder kantoorkosten hebben geraamd.

Onvoorzien	Afwijking	V/N
-------------------	------------------	------------

€ 50.000	V
----------	----------

De post onvoorzien is in 2025 niet benut.

4.2.3 Bijdragen

Aanvullende opdrachten	Afwijking	V/N
-------------------------------	------------------	------------

€ 496.184	N
-----------	----------

De extra bijdrage voor de PPO's van de provincies Drenthe en Groningen bedraagt in 2025 € 6.959.500. Dit is afgerond € 496.200 lager dan begroot. Dit is te verklaren door (zie ook de toelichting op Loonkosten, paragraaf 4.2.1):

- Provincie Drenthe: De bijdrage voor de extra opdrachten van de provincie Drenthe vallen € 400.000 lager uit dan verwacht. Dit komt vooral door de ontwikkelingen rondom voortzetting van het TLGD.
- Provincie Groningen: Binnen de extra opdrachten van de provincie Groningen is de inzet in het programma Toukomst hoger geweest dan verwacht. Dit heeft € 135.300 meer baten opgeleverd dan begroot. Tegelijkertijd heeft de provincie Groningen aanvullende opdrachten verstrekt voor 2025, waarvan de bijdrage € 231.400 lager uitvalt dan oorspronkelijk gepland.

Betaalde opdrachten Provincie Drenthe	Begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Programma Natuur	2.452.000	2.512.745	-60.745
Versnellingsuren	1.300.200	1.355.610	-55.410
TLGD	2.041.400	1.525.126	516.274
Totaal betaalde opdrachten	5.793.600	5.393.482	400.118

Betaalde opdrachten Provincie Groningen	Begroting 2025	Realisatie 2025	Verschil
Toukomst	798.700	934.061	-135.361
TLG	63.900	50.403	13.497
Vissen voor verbinding	94.800	63.617	31.183
Zuidelijk Westerkwartier	66.900	66.906	-6
Stikstof Groningen Oost			0
Aanpak stikstof Liefstinghsbroek	342.300	234.366	107.934
Agro Programma	7.800	7.694	106
Bos & Hout	125.600	82.602	42.998
Bundel Natuur, Grond en advisering	66.900	52.410	14.490
Wolfsbarg Semslinie	95.300	73.976	21.324
Totaal betaalde opdrachten	1.662.200	1.566.034	96.166

Incidentele baten

Afwijking

V/N

€ 57.731

V

De rentebaten schatkistbankieren waren opgenomen in de begroting op basis van de ingeschatte renteontwikkeling (de rentevisie van onze huisbankier) en het historische verloop van het saldo op onze bankrekening. Door een iets gunstiger renteontwikkeling en gemiddeld hogere banksaldi is een incidenteel voordeel van € 57.731 gerealiseerd.

4.3 Overzicht van incidentele baten en lasten

Volgens het BBV is het verplicht om een overzicht te presenteren van de incidentele baten en lasten. Op die manier kan worden beoordeeld of en in hoeverre er sprake is van een sluitende begroting. Prolander hanteert hierbij de volgende uitgangspunten:

- Als bestaand structureel beleid, niet zijnde een tijdelijke geldstroom, binnen de termijn van drie jaar een wijziging ondergaat dan worden de daarmee samenhangende lasten of baten in het begrotingsjaar niet als incidenteel aangemerkt. Budgetverschillen op activiteiten inzake structureel bestaand beleid kwalificeren wij dus als “structureel”.
- Toevoegingen aan en onttrekkingen uit de reserves worden als incidenteel beschouwd als het gaat om niet-structurele toevoegingen aan een bestemmingsreserve of dekking van incidentele lasten. In het overzicht is dit vertaald door naast de incidentele last ook de mutatie uit de reserve te presenteren.
- Meerjarige tijdelijke geldstromen waarvan de eindigheid vastligt vanwege een bestuursbesluit, kwalificeren wij als incidentele baten en lasten, ook als de geldstroom (nog) langer duurt dan drie jaar. Hiervan is bijvoorbeeld sprake bij projecten die langer dan drie jaar duren, maar waarvan wel bekend is dat die bijdrage op termijn stopt.

De over 2025 gerealiseerde incidentele baten en lasten laten zich als volgt te specificeren:

Incidentele baten en lasten	Begroting 2025 voor wijziging	Begroting 2025 na wijziging	Realisatie 2025
A. Incidentele baten			
- Ontvangen credit rente	-369.000	-369.000	-426.731
Totaal incidentele baten	-369.000	-369.000	-426.731
B. Incidentele lasten			
- Mutatie voorziening verlof	-	-	109.000
Totaal incidentele lasten	-	-	109.000
Saldo incidentele baten en lasten	-369.000	-369.000	-317.731

5. Balans

5.1 Balans per 31 december 2025

Balans per 31 december 2025	Boekwaarde 31-12-2025	Boekwaarde 31-12-2024
Activa		
Materiële vaste activa	63.137	75.974
- Investerings met een economisch nut	63.137	75.974
Totaal vaste activa	63.137	75.974
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	44.569.419	24.949.035
- Vorderingen op openbare lichamen	16.968	8.527
- Rekening courant verhouding met het Rijk	44.552.452	24.940.508
- Rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen		
Overlopende activa	1.223.476	1.297.071
- Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen	1.223.476	1.297.071
Totaal vlottende activa	45.792.896	26.246.106
Totaal activa	45.856.032	26.322.080
Passiva		
Eigen vermogen	1.402.311	1.479.227
- Algemene reserve	1.479.227	888.532
- Het gerealiseerd resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	-76.916	590.695
Voorzieningen	941.000	832.000
- Voorziening Verlofsparen	941.000	832.000
Totaal vaste passiva	2.343.311	2.311.227
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar	38.962.725	19.185.109
- Overige schulden	38.962.725	19.185.109
Overlopende passiva	4.549.996	4.825.744
- Nog te betalen bedragen	306.196	854.244
- Overige vooruitontvangen bedragen	4.243.800	3.971.500
Totaal vlottende passiva	43.512.722	24.010.853
Totaal passiva	45.856.032	26.322.080

5.2 Toelichting balans per 31 december 2025

5.2.1 Vaste activa

Materiële vaste activa

Prolander kent alleen investeringen die zijn te typeren als investeringen met een economisch nut. Investerings hebben een economisch nut als ze verhandelbaar zijn en/of als ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen. De eerste afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de investering heeft plaatsgevonden.

Er is geen sprake van rentetoerekening op activa. Daarnaast hebben in 2025 geen bijdragen van derden en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen plaatsgevonden.

Afschrijvingen 2025

De richtlijnen voor afschrijven zijn vastgesteld in de Financiële Verordening 2025. Op grond hiervan worden investeringen lineair afgeschreven. Voor software, automatiseringsapparatuur en telefooninstallaties geldt een afschrijvingstermijn van vier jaar, waarbij de restwaarde is gesteld op nihil. De ontwikkeling van de boekwaarde gedurende het verslagjaar is als volgt:

Vaste activa	Boekwaarde 31-12-2024	Investerings boekjaar	DesInvesterings boekjaar	Afschrijvingen boekjaar	Boekwaarde 31-12-2025
Materiële vaste activa					
Investerings met economisch nut	75.974	20.261		33.099	63.137
Overige materiële vaste activa	75.974	20.261		33.099	63.137
Totaal vaste activa	75.974	20.261		33.099	63.137

Investerings 2025

De gedane investeringen in 2025 betreffen updates en verbeteringen op Oracle EBS (verplichtingenportaal en relatieportaal) en APEX tijdschrijven, conform het vastgestelde Informatieplan Prolander.

Investerings	Beschikbaar krediet	Besteding cumulatief	Openstaande verplichting	Restant krediet
-ICT-investerings	53,300	20.261	-	-
Totaal vaste activa	53.300	20.261	-	-

5.2.2 Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen van Prolander bestaan uit vorderingen op openbare lichamen, de rekening-courantverhouding met het Rijk en tot slot de rekening-courantverhouding met niet-financiële instellingen. De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen op openbare lichamen bestaan per 31 december 2025 uit een openstaande vorderingen op de provincie Groningen van € 16.968.

Rekening-courantverhouding met het Rijk

Deze post betreft de liquide middelen op de rekening-courant bij het Ministerie van Financiën, schatkistbankieren. Deze middelen kunnen zonder beperking of boete worden omgezet in liquide middelen. De rekening-courantverhouding per 31 december 2025 bedraagt € 44.552.452. Het is belangrijk te weten dat de bankrekening van Prolander niet alleen voor onze bedrijfsvoering wordt gebruikt, maar ook voor de werkzaamheden die wij in mandaat uitvoeren voor de provincies. Dit betekent dat de hiermee samenhangende verplichtingen opgenomen onder de passiva, ter hoogte van die middelen toebehoren aan de provincies.

In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren in 2025 is geweest.

Benutting drempelbedrag Schatkistbankieren	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1 Buiten Rijks schatkist aangehouden midde- len (dagbasis)	-	-	-	-
2 Drempelbedrag Prolander	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Ruimte onder het drempelbedrag (= 2 > 1)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
Overschrijding van het drempelbedrag (= 1 > 2)	-	-	-	-

Overlopende activa

Overlopende activa zijn bijvoorbeeld facturen die in 2025 zijn betaald, maar betrekking hebben op een volgend boekjaar. Daarnaast kunnen overlopende activa ook betrekking hebben op opbrengsten uit eerdere jaren die op balansdatum nog niet zijn gefactureerd.

Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen

Deze post bestaat uit € 302.227 aan nog te factureren omzet aan de provincie Drenthe en € 759.999 aan nog te factureren omzet aan de provincie Groningen.

Daarnaast bevat deze post € 37.148 aan in 2025 betaalde facturen die betrekking hebben op 2026, evenals € 124.102 aan creditrente over het vierde kwartaal van 2025, welke in 2026 is geboekt.

5.2.3 Vaste passiva

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit het saldo van de algemene reserve, de bestemmingreserve(s) en het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten.

Eigen vermogen	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2025
Algemene reserve	888.532	590.695		1.479.227
Te bestemmen resultaat	590.695	-76.916	590.695	-76.916
Totaal eigen vermogen	1.479.227	513.778	590.695	1.402.310

Algemene reserve

De algemene reserve vormt de financiële weerstandscapaciteit voor het opvangen van financiële risico's en onvoorziene ontwikkelingen. In de gemeenschappelijke regeling is bepaald dat de algemene reserve (de weerstandscapaciteit) maximaal 10% van de jaaromzet mag bedragen. Als de algemene reserve boven deze maximale omvang komt, dient het meerdere te worden teruggestort aan de deelnemers. Voor het boekjaar 2025 bedraagt het gestelde maximum van de algemene reserve € 1.705.350. (10% van het totaal aan begrote baten zoals vermeld in de begroting 2025 vóór wijziging (10% van € 17.053.500).).

De algemene reserve is ingesteld op 1 januari 2016 en kent geen einddatum.

In het boekjaar heeft er een storting van € 590.695 plaatsgevonden in de algemene reserve. Dit betreft de toevoeging vanuit het te bestemmen rekeningresultaat 2024. Zie hiervoor het Bestuursbesluit dd. 7-7-2025 (resultaatbestemming 2024).

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het gerealiseerde resultaat over het boekjaar 2025 bedraagt -/- € 76.916. In hoofdstuk 4 is toegelicht hoe dit resultaat is ontstaan.

Voorzieningen

Er is in de twee voorgaande boekjaren een voorziening verlofsparen gevormd voor opgebouwd spaarverlof. De commissie BBV stelt dat een voorziening moet worden getroffen voor de soorten spaarverlof waarvan de saldi in de tijd niet van gelijke omvang zijn voor wat betreft de toevoegingen en de onttrekkingen. Deze vormen zijn het IKB verlof, de spaarregeling compensatieverlof en het POB verlof.

Het openstaande saldo van gespaarde verlofuren is op 31 december 2025 met ca. 1.200 uur toegenomen. Er zijn 6.816 uur toegevoegd en 5.610 uur opgenomen uit de reserve. Ongeveer 41% van de opgenomen uren is gebruikt door medewerkers die hun gespaarde verlof hebben ingezet om eerder te stoppen met werken en het overige deel voor het opnemen van langdurig verlof. Per saldo is een bedrag van € 109.000 ten laste van de loonkosten toegevoegd aan de Voorziening Verlofsparen. De totale hoogte van deze voorziening bedraagt daarmee € 941.000 aan het einde van 2025.

Voorzieningen	Boekwaarde 31-12-2024	Toevoeging	Onttrekking	Boekwaarde 31-12-2025
Voorziening verlofsparen	832.000	397.000	288.000	941.000
Totaal voorzieningen	832.000	397.000	288.000	941.000

5.2.4 Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overige schulden

De overige schulden bestaan uit de post crediteuren voor een bedrag van € 537.329, de rekeningcourantverhoudingen met de provincie Groningen van € 11.585.997 en de rekeningcourantverhoudingen met de provincie Drenthe van € 26.839.399.

Overlopende passiva

Overlopende passiva zijn baten die in 2025 als ontvangst zijn geboekt, maar die feitelijk tot 2025 of latere jaren behoren. Daarnaast bestaan overlopende passiva uit uitgaven die in 2025 als lasten zijn geboekt, maar die pas in 2026 of later daadwerkelijk tot een betaling zullen leiden.

Verplichtingen die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen

Het saldo van de verplichtingen die toebehoren tot boekjaar 2025, maar in het boekjaar 2026 tot betaling zullen leiden, bedraagt € 306.196. De verplichtingen zijn als volgt te specificeren:

- Nog af te dragen btw vierde kwartaal 2025: € 259.256
 - Nog te betalen bedragen / facturen 2025: € 46.940
- € 306.196**

Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen

Dit betreft de vooruit ontvangen deelnemersbijdragen van Groningen van € 937.000 en Drenthe van € 3.306.800 voor het eerste kwartaal van 2025.

5.3 EMU-saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven van de overheid op transactiebasis in een bepaalde periode (boekjaar). Eenvoudig gezegd geeft het EMU-saldo aan of er in een bepaald jaar meer geld is uitgegeven dan er in dat jaar is binnengekomen, of dat er netto geld is overgehouden. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de organisatie.

Om de overheidsfinanciën in de Eurozone robuust te houden, zijn in Europees verband afspraken gemaakt over het toegestane maximale tekort van het EMU-saldo op nationaal niveau. Omdat het EMU-saldo van alle decentrale overheden onderdeel uitmaakt van het EMU-saldo op nationaal niveau is voor de decentrale overheden verplicht gesteld om het eigen EMU-saldo te vermelden in de begroting en jaarrekening.

Berekening EMU-saldo

Het EMU-saldo van Prolander komt op basis van de realisatie 2025 uit op € 44.921. Dit betekent dat in EMU-termen de uitgaven € 44.921 euro lager zijn dan de inkomsten. Hieronder volgt een overzicht van de berekening van het EMU saldo.

Berekening EMU-saldo (bedragen x €1.000)		Realisatie 2024	Begroting 2025	Realisatie 2025	Begroting 2026
Periode		T - 1	T	T	T + 1
A.	Exploitatiesaldo vóór mutatie reserves	553		-77	0
B.	Mutatie (im)materiële vaste activa	-34	-12	-13	24
C.	Mutatie voorzieningen	129	-	109	0
D.	Mutatie voorraden	-	-	-	0
E.	Boekwinst bij verkoop effecten en ge-realiseerde boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	-	-	-	0
Berekend EMU-saldo (A-B+C-D-E)		716	12	45	-24

5.4 Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Op grond van artikel 53 BBV dienen in de toelichting bij de balans de belangrijke financiële verplichtingen te worden opgenomen waaraan Prolander voor de komende jaren is gebonden. Hieronder zijn per overeenkomst de niet in de balans opgenomen rechten en/of verplichtingen per 31 december 2025 opgenomen. Hierbij is een ondergrens gehanteerd van € 10.000. Van garantstellingen is bij Prolander geen sprake.

MHC Mobility - 2023 – 2028

Prolander beschikt over twee leaseauto's die worden gebruikt voor het maken van dienstreizen. De overeenkomst van de leasecontracten heeft een looptijd van 60 maanden (vijf jaar) vanaf 1 augustus 2023.

DVO 2025 – 2029

Prolander is van 1-7-2025 tot 31-12-2029 een nieuwe Dienstverleningsovereenkomst aangegaan met de provincies Drenthe en Groningen. Deze overeenkomst betreft het verlenen van diensten op het gebied van ICT, HRM, Facilitair, Inkoop en aanbesteding, Klantcontactcentrum (KCC), Juridische zaken en functionaris gegevensbescherming, Advisering, toezicht en control.

BDO Accountants 2024 - 2028

Prolander heeft met BDO Accountants een dienstverleningsovereenkomst voor het verrichten van accountantsdiensten. De overeenkomst loopt tot en met 30 juni 2028.

Schreuder 2024 - 2027

Prolander heeft met Schreuder Arbo een overeenkomst afgesloten voor de periode van 1-2-2024 tot 31-12-2027 voor Arbodiensten.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen		Totale omvang in € afgerond
-	MHC Mobility (2023 - 2028)	55.500
-	DVO Drenthe en Groningen (2025 - 2029)	9.532.508
-	BDO Audit & Assurance B.V. (2024 - 2028)	250.000
-	Schreuder (2024 - 2027)	72.600
	Totaal	9.910.608

5.5 Aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen

Er is geen sprake van aan natuurlijke en rechtspersonen verstrekte borgstellingen en garantstellingen.

5.6 Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het bestuur van Prolander toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en financiële verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door het bestuur op 3 november 2025 vastgestelde normenkader 2025 van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door het bestuur bepaald en bedraagt maximaal 2% van de totale lasten exclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 382.541,-. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2025 van de Commissie BBV van september 2025.

Bevinding

Het bestuur stelt vast dat de omvang van de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen € 41.454-- bedraagt. Dit is lager dan de daarvoor gestelde grens van € 382.541,--. Van de niet rechtmatig tot stand gekomen verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties is volgens het bestuur een bedrag van € 41.454,-- acceptabel op basis van door het bestuur vastgestelde afspraken (zie Financiële verordening 2025, artikelen 4 en 10).

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met het bestuur aanvullende informatie opgenomen over deze afwijking die lager is dan de verantwoordingsgrens. In deze paragraaf heeft het bestuur ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

6. Wet normering topfunctionarissen

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in 2013 in werking getreden. Het doel van de WNT is het tegengaan van bovenmatige beloningen en ontslagvergoedingen bij instellingen in de (semi) publieke sector. Op grond van de WNT worden de inkomens en ontslagvergoedingen van topfunctionarissen bij instellingen met een publieke taak genormeerd en openbaar gemaakt. Jaarlijks worden de bezoldigingsnormen aangepast bij ministeriële regeling (geïndexeerd). Het bezoldigingsmaximum in 2025 voor Prolander is € 246.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking

Tabel 1a

Bedragen x € 1	E.M. van Everdingen
Functiegegevens	Directeur
Aanvang functievervulling in 2025	112025
Einde functievervulling in 2025	31122025
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 148.335
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.814
Subtotaal	€ 171.149
Individueel WNTmaximum	€ 246.000
/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totale bezoldiging 2025	€ 171.149
Gegevens 2024	
Functiegegevens	Directeur
Aanvang functievervulling in 2024	112024
Einde functievervulling in 2024	31122024
Omvang dienstverband	1,0
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 142.907
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.320
Subtotaal	€ 165.227
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 233.000
Totale bezoldiging 2024	€ 165.227

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 2.100 of minder

Naam topfunctionaris	Functie
Y. Turenhout	Voorzitter
H. Emmens	Lid bestuur
B. Schmaal	Lid bestuur
L. Wenneger	Lid bestuur
K. Dekker	Lid bestuur
H. Jumelet	Lid bestuur
B. van Dekken	Lid bestuur

In 2025 heeft Prolander voldaan aan de bepalingen uit de WNT.

De binnen onze organisatie geïdentificeerde leidinggevende topfunctionarissen met een dienstbetrekking hebben geen dienstbetrekking bij andere WNT-plichtige instelling(en) als leidinggevende topfunctionaris (die zijn aangegaan vanaf 1 januari 2018).

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2025 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

7. Gebeurtenissen na balansdatum

In het tijdspad van opstellen en vaststellen van de rekening moeten gunstige en ongunstige gebeurtenissen, die nadere informatie geven over de feitelijke situatie per balansdatum, altijd in de jaarrekening worden verwerkt als deze onontbeerlijk zijn voor het inzicht van het bestuur bij de vaststelling van de jaarstukken. Het gaat dan om gebeurtenissen met materiële bedragen ten opzichte van het totaal van baten en/of lasten.

Na balansdatum hebben geen relevante gebeurtenissen plaatsgevonden,

8. Controleverklaring van de accountant

Bijlagen

Zuidwest,
Project Havelterberg
Werkzaamheden

Bijlage 1 – Wijzigingen op de begroting 2025

Gedurende het boekjaar is de begroting op enkele onderdelen gewijzigd. De wijzigingen zijn in onderstaand overzicht op het niveau van prestaties weergegeven.

Exploitatiebegroting 2025	Begr. 2025 v. wijziging	1e begr. wijz. 2025	2e begr. wijz. 2025	3e begr. wijz. 2025	4e begr. wijz. 2025	5e begr. wijz. 2025	6e begr. wijz. 2025	7e begr. wijz. 2025	8e begr. wijz. 2025	Begr. 2025 n. wijziging
Personele kosten	14.140.500	34.700	104.400	1.211.200	863.500	-	111.400	110.000	40.000	16.615.700
Loonkosten	13.173.000	33.000	99.400	1.211.200	863.500		111.400			15.491.500
Aanvullende bedrijfsvoering	299.000							110.000		409.000
Overige bijkomende kosten	668.500	1.700	5.000						40.000	715.200
Materiele kosten	2.913.000	-	20.900	89.000	-	-	-	-110.000	-40.000	2.872.900
Huisvesting	943.000							-93.000	-25.000	825.000
Automatisering	1.269.500		20.900	89.000				-60.000		1.319.400
Archiefkosten	20.000								-7.500	12.500
Kapitaallasten investeringen	41.000								-7.500	33.500
Externe deskundigen	491.000							43.000		534.000
Kantoorkosten	98.500									98.500
Onvoorzien	50.000									50.000
Totaal lasten	17.053.500	34.700	125.300	1.300.200	863.500	-	111.400	-	-	19.488.600
Ontvangsten	-17.053.500	-34.700	-125.300	-1.300.200	-863.500		-111.400	-	-	-19.488.600
Bijdrage Drenthe	-7.831.500	-23.900	-125.300				-111.400			-8.092.100
Bijdrage Groningen	-3.561.000	-10.800								-3.571.800
Aanvullende opdrachten	-5.292.000			-1.300.200	-863.500					-7.455.700
Overige incidentele baten	-369.000									-369.000
Totaal baten	-17.053.500	-34.700	-125.300	-1.300.200	-863.500		-111.400			-19.488.600
Saldo van baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mutatie in de reserves	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal begrotingsresultaat	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

In totaal is de begroting 2025 in de loop van 2025 acht keer gewijzigd. Dat lijkt veel, maar voor Pro-lander als Gemeenschappelijke Regeling wordt de begroting ver voorafgaand aan het begrotingsjaar opgesteld (t2). Hierdoor zijn wijzigingen op een lopende begroting vrijwel onvermijdelijk.

Korte toelichting per mutatie

Eerste begrotingswijziging 2025:

De 1e begrotingswijziging betreft de bijstelling van de vaste deelnemersbijdrage als gevolg van wijzigingen in de CAO 2024-2025.

Tweede begrotingswijziging 2025:

De 2e begrotingswijziging 2025 betreft de met Drenthe afgestemde uitbreiding van de formatie SNL met 1,0 fte (bundel Natuur). Het gaat om een bedrag van € 125.300 inclusief opslagen voor overige personele en materiële kosten. De deelnemersbijdrage van de provincie Drenthe wordt met hetzelfde bedrag verhoogd.

Derde begrotingswijziging 2025:

De 3e begrotingswijziging betreft de wijziging van extra door de provincie Drenthe betaalde PPO uren voor 2025. Dit zijn de zogenoemde Versnellingsuren die net als in 2020 t/m 2024 worden ingevuld via tijdelijke inhuur of tijdelijke contracten. Het gaat om een bedrag van € 1.300.200 waar een extra bijdrage van dezelfde omvang tegenover staat.

Vierde begrotingswijziging 2025:

De 4e begrotingswijziging heeft betrekking op extra betaalde opdrachten van de provincie Groningen, inclusief TLG. Het gaat om een bedrag van € 863.500 aan loonkosten, waar een extra bijdrage van de provincie Groningen van dezelfde omvang tegenover staat.

Vijfde begrotingswijziging 2025:

De 5e begrotingswijziging betreft de resultaatsbestemming boekjaar 2024 naar de algemene reserve van Prolander. Deze resultaatsbestemming heeft geen invloed op de begroting 2025.

Zesde begrotingswijziging 2025:

De 6e begrotingswijziging betreft een uitbreiding van de formatie projectleiders met 1,5 fte zoals vastgelegd in de PPO-2025 van de provincie Drenthe. Hier is in de loop van het jaar invulling aan gegeven.

Voor het begrotingsjaar 2025 gaat het om een bedrag van € 111.400, zijnde de werkelijke kosten van 2025 (structureel op jaarbasis gaat het om een begrotingswijziging van € 169.000; prijspeil 2025). De deelnemersbijdrage van de provincie Drenthe wordt met hetzelfde bedrag verhoogd.

Zevende begrotingswijziging 2025:

De 7e begrotingswijziging betreft de verschuiving van budgetten tussen verschillende prestaties in het kader van de herijkte DVO's.

Achtste begrotingswijziging 2025:

De 8e begrotingswijziging is een verschuiving van budgetten tussen prestaties ten behoeve van het hoger uitvallen van de kosten voor de arbodienst.

Bijlage 2 – Gedetailleerd overzicht van de activa

Materiële vaste activa	Aanschaf waarde	Boekwaarde 31-12-2024	Investerings boekjaar	Afschrijvingen boekjaar	Boekwaarde 31-12-2025
Investerings met economisch nut					
Overige materiële vaste activa	173.352	75.974	20.261	33.099	63.137
- ICT-investering (2021)	58.525	9.458	-	9.458	-
- ICT-investering (2022)	38.038	19.019	-	9.510	9.510
- ICT-investering (2023)	36.122	27.092	-	9.031	18.061
- ICT-investering (2024)	20.406	20.406	-	5.101	15.304
- ICT-investering (2025)	20.261	-	20.261	-	20.261
Totaal vaste activa	173.352	75.974	20.261	33.099	63.137

Bijlage 3 – Gedetailleerd overzicht overhead

Overhead realisatie 2025	Aandeel overhead	Begr. 2025 v. wijz	Realisatie 2025
Prestatie	in %	Saldo	Saldo
Loonkosten	15,11%	1.990.546	2.318.525
Aanvullende bedrijfsvoering	100,00%	299.000	408.160
Overige bijkomende kosten	100,00%	668.500	751.281
Organisatieontwikkeling	100,00%	-	-
Totaal personele kosten		2.958.046	3.477.966
Huisvesting	100,00%	943.000	795.328
Automatisering	100,00%	1.269.500	1.196.759
Archiefkosten	100,00%	20.000	-
Kapitaallasten investeringen	15,11%	6.195	5.002
Externe deskundigen	15,11%	74.194	81.504
Kantoorkosten	100,00%	98.500	59.569
Onvoorzien	0,00%	-	-
Totaal materiële kosten		2.411.389	2.138.161
Totaal lasten		5.369.436	5.616.127

	Begr. 2025 v. wijz	Realisatie 2025
Totaal overhead	5.369.436	5.616.127
Totaal lasten	17.053.500	19.127.063
Percentage overhead	31,49%	29,36%

Bijlage 4 – Taakveldenoverzicht

Op grond van het BBV is bij de jaarstukken een totaaloverzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld opgenomen. Voor Prolander is als uitvoeringsorganisatie een beperkt aantal taakvelden van toepassing

Overzicht taakvelden	Realisatie 2025		
Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo
0.3 Geldleningen en uitzettingen	-	-426.731	-426.731
0.5 Overige baten en lasten	-	-	-
0.6 Overhead	5.616.127	-	5.616.127
0.8 Mutatie reserves	-	-	-
0.9 Resultaat	-76.916	-	-76.916
0. Algemene dekkingsmiddelen	5.539.211	-426.731	5.112.480
1.1 Provinciale Staten	166.250	-	166.250
1. Bestuur	166.250	-	166.250
5.1 Natuurontwikkeling	13.090.689	-18.268.947	-5.178.257
5.2 Beheer natuurgebieden	253.997	-354.469	-100.473
5. Natuur	13.344.686	-18.623.416	-5.278.730
Totaal taakvelden	19.050.147	-19.050.147	-

Bijlage 5 – Lijst met afkortingen

Afkorting	Volledige omschrijving afkorting
AO	Administratieve Organisatie
Arbo	Arbidsomstandigheden
Bado	Besluit accountantscontrole decentrale overheden
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
Btw	Belasting toegevoegde waarde
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DVO	Dienstverleningsovereenkomst(en)
EBS	EBusiness Suite
EZ	Economische Zaken
Fte	fulltimeequivalent
GIS	Geografisch informatiesysteem
GR	Gemeenschappelijke Regeling
Ha	Hectare
HRM	Human Resource Management
HR	Human Resource
ICT	Informatietechnologie
IKB	Individueel Keuze Budget
KCC	Klantcontactcentrum
MT	Management Team
NNN	Natuurnetwerk Nederland
NPLG	Nationaal Programma Landelijk Gebied
P&Ccyclus	Planning- en controlcyclus
PAS	Programma Aanpak Stikstof
PIOFACH	Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Automatisering/ Administratie, Communicatie en Huisvesting
PMV	Provinciale Maandverantwoording
PPO	Provinciale Prestatieovereenkomst
PPOV	Provinciale Prestatieovereenkomst Verantwoording
TLG	Transitie Landelijk Gebied (Groningen)
TLGD	Toekomst Landelijk Gebied Drenthe
VRIS	Vastgoed Registratie en Informatie Systeem
Wet fido	Wet financiering decentrale overheden
WNT	Wet normering topinkomens

